

1707 4a 42.
21.
7

PRO-RECTOREM
MAGNIFICUM,
PROCERES AMPLISSIMOS,
NEC NON
GENEROSISSIMOS ATQUE NOBILISSIMOS
HUJUS ACADEMIÆ CIVES
AD
ORATIONEM,
QUA
DIE CRASTINO
H. L. Q. C.
DEMANDATUM SIBI JURA DOCENDI
MUNUS MAJORUM MORE
AUSPICABITUR,
EA, QUA PAR EST, OBSERVANTIA
INVITAT
D. MICH. HENR. GRIBNER.

PRO-RECTORIUM
MAGNIFICENTISSIMO
PROFESSORIBUS AMPLISSIMOS
GENEROSISSIMOS ATQUE NOBILISSIMOS
HUIUS ACADEMIE CIVES
AD
ORATIONEM
QUI
DIE CRISTINO
M. L. G. C.
DEMANDATUM SIBI IURA DOGENDI
MUNUS MAJOREM MORE
AUSPICABITUR
EA QUAE SIBI EST, GENEALITATE
INSTITUT
D. MICH. HENR. GRIBNER.

Uam læta temporibus proximis
Jurisprudencia in singulis, quas
complectitur, partibus incremen-
ta sumserit, quam comtam & ve-
nustam ac diversam prorsus a ru-
ditate barbarieque pristina faciem
omnes Themidos disciplinæ in-
duerint, nemo est, qui paulo pe-
nitius hæc Sacra adiit, ac seculorum præcedentium
scriptores cum recentiorum operibus contulit, quin
intelligat facile lubensque & merito agnoscat. Ex
quo enim, relictis Glossatorum commentis, ac senten-
tiarum communium, & magis communium cumu-
lis, elegantiorum literarum studium, Civilisque pru-
dentia principia Juris apicibus jungi cœperunt, illico
præclara ingenia a servili exscribendi alios, anteceden-
tiumque gregem sequendi cura ad iudicii vim acuen-
dam conversa sunt, & in omni Divini & Humani, Pu-
blici privatique juris scientia tam felices fecerunt pro-
gressus, ut, quod de CU JACIO J. GOTHOFRE-
DUS, id de ipsis jure possit affirmari: *Latericiam eos acce-*

A 2

pisse

pisse Jurisprudentiam, argenteam reliquisse. Cujus floris & felicitatis originem non pauci sunt, qui ad sentiendi scribendique libertatem referant, ac non alia de causa existiment, aut olim incrementa literarum fuisse impedita, aut hodie promotæ & adjuta, quam, quod illis quidem temporibus Papalis Cleri tyrannide, ac Doctorum, qui sibi sapientiæ monopolium vindicabant, impotentia conatus egregii fuerint oppressi ac suffocati, nunc vero plenissima cuivis statuendi, defendendi, oppugnandi, asserendi negandique libertas concedatur, quæ non possit non alacria excitare ingenia ad nova ac elegantia opera molienda & adornanda. Ita ergo existimant, eam demum veram, eam raram quidem, sed certissimam Reipublicæ ac omnium artium esse felicitatem, *si cuivis sentire liceat, quicquid velit, & quicquid sentiat, libere ac sine metu profiteri.* Quibus sicut ego lubenter largior, præclaris cæptis nihil magis, quam servilis obsequii jugum obesse, & sublata sentiendi, dissentiendique libertate, animum quasi ac spiritum divinis ingeniis adimi ac intercipi: ita liberrimum quidlibet, quod vel malitia suppeditat, vel stultitia suggerit, publice profitendi docendive arbitrium, nullis limitibus ad Religionis auctoritatem & decus Reipublicæ circumscriptum, tantum abest ut aut ad veram civitatis felicitatem aliquid conferre, aut literarum & Jurisprudentiæ florem promovere credam, ut potius firmissime sim persuasus, effrenem quidlibet audendi statuendique licentiam impedire ac remorari ultteriores sapientiæ progressus, & efficere, ut egregie cœpta haud absolvantur, præclaris conatibus constantia desit, ac lubrica discipulorum docentiumve

umve ingenia nunc ad hoc nunc ad illud principium
dilabantur, crudaque sæpius nec satis exulta dogma-
ta proponantur temere, incautius arripiantur, non
sine summo literarum & Reipublicæ detrimento.
Uti enim fervile obsequium & cæca aliorum imita-
tio scientiarum augmentis obstat, ita immoderata li-
bertas audaciæ ac impudentiæ robur præstat, uti
barbariem illa, sic hæc confusionem parit, illa ad
adulationem & superstitionem, hæc ad stultam de-
omnibus dubitationem, vagamque ac desultoriam
studendi rationem deducit, utraque ingenuis arti-
bus non parum nocet. Atque utinam, ut ad Juris-
prudentiam revertamur, Legum cultoribus ad
veram justitiæ metam strenue contendentibus, non
plus ab intempestiva quidvis asserendi libidine, quam
a barbarie dudum explosa, esset periculi! Utinam
aut nulla, aut rariora saltim apud JCtos extarent
hujus licentiæ vestigia! Nunc quamcunque intue-
aris legitimæ scientiæ partem, habebis equidem, de
quo ob illustrium ingeniorum inventa sæculo gra-
tuleris, sed occurrunt etiam pruritus hujus inno-
vandi ac quidlibet audendi tam manifesta exempla,
ut nihil fere tam horridum, tam a ratione & genui-
nis Juris principiis sit alienum, quod non ab aliis
haud absque offensione juveniliū animorum ore &
calamo defendatur & asseratur. Eo enim se hæc
extendit scripturientium audacia, ut, dum in nova
semper eorum omni impetu fertur animus, laudi
sibi ducant, a se dissentire ipsis, negare hodie, quod
magno apparatu astruxerant paulo antea, justī & de-
cori, æqui & honesti principia suo arbitrio fingant
A 3 atque

atque refingant, non citra satis justam prudentiorum suspicionem, nihil ex animi sententia dici ab iis, qui tam sæpe, prout occasio fert aut impetus, mutatas induere formas non dubitant. *Legum divinarum* merito prima jurium cultori esse debet cura, qui vix exoptatum studiorum attinget finem, nisi supremi Legislatoris, DEI, jura, quæ aut cordibus nostris inscripsit, aut per Divina oracula proposuit, imprimis quatenus ea universum genus humanum tangunt & obstringunt, assidue & diligenter excolat, atque ad hanc normam humanas leges, jura ac consuetudines exigat. Quam Jurisprudentiæ partem seculo proximo post illustres Viros, GROTIUM, PUFENDORFFIUM qui non intelligit, uberius & accuratius cultam fuisse, quam olim, cum mira regnaret ubique confusio, ac humani divinique naturalis & positivi juris nullum fere servaretur discrimen, is vere parum sibi elegantissimi hujus ac divinissimi studii capita, doctrinam & fata cognita esse, ostendit. Sed uti hac ex parte singularem agnoscimus temporum nostrorum felicitatem, ita horret animus, quando sibi opinionum proponit monstra, quibus omnia hujus disciplinæ principia subvertuntur & destruuntur. Videas enim alios divinis & naturalibus præceptis legis vim denegare, alios obsequendi libertatem hominibus eripere, qui dum voluntatem, negant, esse spontaneam, quid, quæso, efficiunt, nisi ut obsequium legum naturalium magis fatali alicui contingentiæ, aut fortuito circumstantiarum concursui & rerum externarum motui adscribant potius quam,

quam, ut homini hic aliquid imputari, ab eove iustarum & iniustarum actionum rationes exigi posse, fateantur? Taceo ridiculas nonnullorum de principio Juris naturæ opiniones, dubias aliorum de existentia Juris hujus sententias, ac perniciosas & publice noxias de Juribus & Majestate Principum, de Inviolabilitate ac Sanctitate Imperiorum dissertationes, & quæ de Statu naturali gentium inter se bellico, ac Jure invadendi alios, simulac opportuna ex alterius Reipublicæ damno proficiendi appareat occasio, a nonnullis asseruntur, & tanquam Christianis Principibus non indigna ac genuina Juris & Civilis sapientiæ principia ex HOBBIJ scholis adducuntur, imo in sententiam Hobbefianis principii longe deteriorem detorquentur. Nec minus *Publici Juris prudentiæ* hæc contigit calamitas, quam ea licentia invasit ista scribentium audax importunitas, ut, cum quondam res periculosissima ac privatorum judicium excedens videretur de rebus, factis ac juribus summorum Principum in ipsorum præjudicium ferre sententias, eo nunc nonnullorum progrediatur impotentia, ut proterve juribus Imperatoris, Electorum ac Principum detrahere, suo arbitrio eorum augere & minuere fastigia, muneris & officii sui esse, existiment. Ridemus Veteres merito, qui ex Legibus Romanis de Jure publico ferebant judicium, ac Justinianeï temporis statum infeliciter ad præsentem Germaniæ habitum applicabant. Sed nescio, annon justior causa adsit indignandi iis, qui nec ex legibus, nec ex consuetudinibus & observantia Imperii, sed ex potentia &
ratio-

ratione status, aut ex odio & affectu controversias decidunt publicas, nec a calumniis, ac manifestis injuriis sibi temperant. Omitterem hæc lubentius, nisi indigna mihi semper res esset visa, ab haud paucis, qui hæctenus Jus publicum docere, aut aliquam ejus particulam explicare, susceperunt, **POTENTISSIMI AC SERENISSIMI NOSTRI REGIS** juribus, prætensionibus, prærogativis nunc palam, nunc tecto ac disimulato auctorum nomine sæpius factam injuriam, ac summa privilegia & jura *Burggraviatus Magdeburgici, Directorii, Vicariatus* & alia Domus Electoralis Saxonica Decora temere & proterve fuisse fugillata. Sed alio tempore forte non deerit hæc persequendi occasio. Ad *Ecclesiasticam* progredior *Jurisprudentiam*, cujus, nemo est qui nesciat, immutatam prorsus esse faciem, ex quo Lux veritatis Cœlestis Pontificiæ superstitionis tenebras discussit, cum, sublato Papali imperio, sua Principibus & Populo restituta sint jura, ac Ordinationes Ecclesiasticæ non amplius secundum normam constitutionum Pontificiarum, sed Divini verbi & Legislatorum arbitrium componantur. Si quæ supersunt nostri & Pontificii juris convenientiæ, si non omne prorsus jus Canonicum abrogatum & sublatum, liberæ id Imperantium voluntati tribuendum est, quibus in causis ad fidem & religionem non pertinentibus alienas leges recipiendi & confirmandi potestatem omnes largiuntur. Ast si Censores Jurisprudentiæ nostræ

nostræ audias, tollenda erant dudum omnia Judicia Ecclesiastica, immutandæ Liturgiæ, rejiciendæ, quas Ecclesia celebrat, feriæ, damnanda pœnitentia Ecclesiastica, omittenda sacerdotalis copula &c. Reliquias enim in his Papisimi ubique se deprehendere existimant, qui omne id Pontificium esse censent, quod iis, qui Romanæ Ecclesiæ addicti sunt, cum nostris est commune. Nolo ulterius hic progredi, nullum enim Jurisprudentiæ Ecclesiasticæ caput est, quod non misere habitum, ac duris modis ab iis sit acceptum, qui ubique inveniunt, quod censeant, perstringant, rideant; cum pleraque tamen ex iis, quæ taxant ac improbant, defendi facile aut excusari queant, haud pauca etiam commendari & laudari debeant. Nec intacta mansit *Privata Jurisprudentia*; Sed universa Civilis Juris scientia, qua criminum atrocitatem & pœnas explicat, qua Judiciorum dirigit ordinem, qua circa privata Civium negotia disponit, libidini eorum fuit exposita. Leges fugillare, risui exponere, in ineptam detorquere sententiam, haud pauci deliciarum instar habent, ac nunquam sibi magis placent, quam ubi in JUSTINIANUM aut TRIBONIANUM, imo in Imperatores Augustissimos, in Legislatores Serenissimos, ac Constitutiones saluberrimas omne maledicentiæ virus evomere liceat. Negant leges habere rationes, quas non assequuntur sæpius, negant eas habere usum, quia ipsorum non conveniunt principiis, ac dum Jus universum juventuti ridiculum, ineptum, incertum reddunt, summum

B

mum

mum in Auditorum animis tædium excitant, difficultates, quæ Legum cultoribus occurrunt, superandi. Perinde ac si Jura docentis officium foret, non interpretari Leges, sed censere, non usum earum ostendere, sed in dubium vocare, non in rationem earum inquirere, sed eas tanquam sine ratione conditas exagitare, non defendere & excusare Jurisprudentiæ nævos, sed detegere alios, plures addere & affingere, non observare ac sequi jus conditum, sed contemnere, &, quantum in se est, abrogare. Largior ego his Jurium censoribus non omni ex parte perfectam Romanam Jurisprudentiam, non mordicus defendendam singularum legum rationem: sed hanc veram & genuinam jus docendi esse methodum, si omnem erga leges reverentiam, amorem, æstimationem discitentium animis excutias, nunquam possum animo meo persuadere. Ac ut ingenue & libere, quod sentio, profitear, non modo in Legislatores & Principes nostros, quorum arbitrio alia jura accepimus, alia mutuati sumus, injuria est hæc docendi ratio, sed & Reip. admodum noxia, juventuti vero omnium maxime periculosa. Nolo ego juris interpretem, sine judicio verba crepantem Legum, nolo glossas ac communes opiniones pro veritate, nubem pro Junone, amplectentem: utatur, ut fas est, suo judicio, modo ne nimium indulgeat suo ingenio, auctoritatem Principum modeste vereatur, a cavillationibus & ineptiis abstineat, ac interpretem se, non Legislatorem esse, cogitet. Est modus, est finis, sunt termini, intra quos nisi se contineat, qui de legibus

gibus judicandi sibi sumit licentiam, oportet eum officium juris interpretis temere negligere ac perturbare. Sed plenius ea de re differendi occasionem præstabunt *auspiciis demandati Jura docendi muneris*, quæ, proximo die Lunæ, Majorum more, oratione publica *de officio & Prudentia Legum Interpretis circa ferendum de Legibus, quibus astringitur, judicium* capeßere constitui. Visum enim est Divino Numini, cujus providam erga me curam devotissima pietate supplex veneror, ut jubente ita **POTENTISSIMO AC SERENISSIMO DOMINO, DOMINO FRIDERICO AUGUSTO, POLONIARUM REGE, SAXONIÆ ELECTORE, DOMINO NOSTRO CLEMENTISSIMO, ETR. ETR.** prævia Illustris-Ordinis Jctorum & Senatus Academici denominatione & commendatione, Institutiones Justinianæ imposterum mihi publice docendæ & explicandæ sint. Sequor nutum Summi rerum omnium Moderatoris, sequor jussum REGIS ET DOMINI MEI CLEMENTISSIMI, ac relicta patria, in qua hætenus Legum cupidæ juventuti sedulam, pro virium tenuitate, navavi operam, injunctum mihi munus gratissima mente suscipio. Hoc ut rite aggrediar proximo quidem

die Jovis, hora pomerid. tertia, Lectiones publicas
exordiar, cujus instituti rationem ex valvis publi-
cis prolixius jam tum exposui, crastino autem die,
ut dixi, pro felici Professionis hujus auspicio, de
nobilissima officii, quod Jurium Doctori incum-
bit, parte, de prudentia, modestia & officio, cir-
ca Judicium de legibus latis ferendum, verba fa-
ciam. **MAGNIFICUM** itaque **PRO-RE-
CTOREM, PROCERESQUE ACA-
DEMIÆ HUIUS SPLENDIDISSI-
MOS,** ac omnes, qui literis bene cupiunt, una
cum **NOBILISSIMA AC GENEROSIS-
SIMA JUVENTUTE,** ea qua decet, ob-
servantia & humanitate rogo ac obtestor, ut brevi
oratione munus demandatum auspiciaturo honori-
ficam ac exoptatam præsentiam præstare, dicen-
tique aures benevolas commodare velint, qui in
id omni tempore annitar sedulo, ut, cum aliis fa-
cultate & viribus me inferiorem longe deprehen-
dam, voluntate tamen & promptitudine singulis in-
serviendi, a nemine me patiar superari.

Dom. III. post Trinit. A. O. R.

M DCCVII

VITEMBERGÆ,

LITERIS CHRISTIANI GERDESIL.

Wittenberg, Diss., 1707

Wittenberg, Diss., 1707

ULB Halle

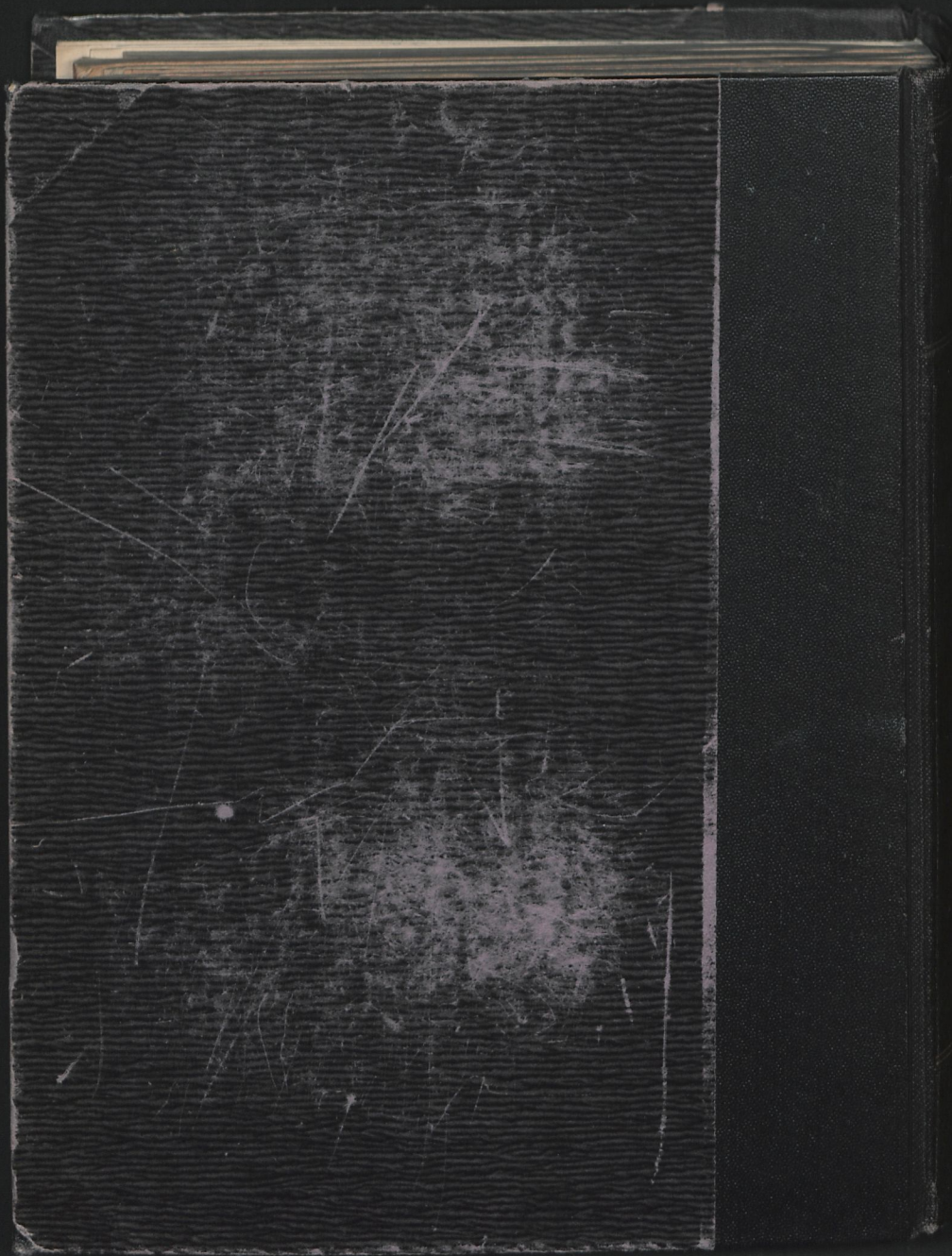
003 588 122

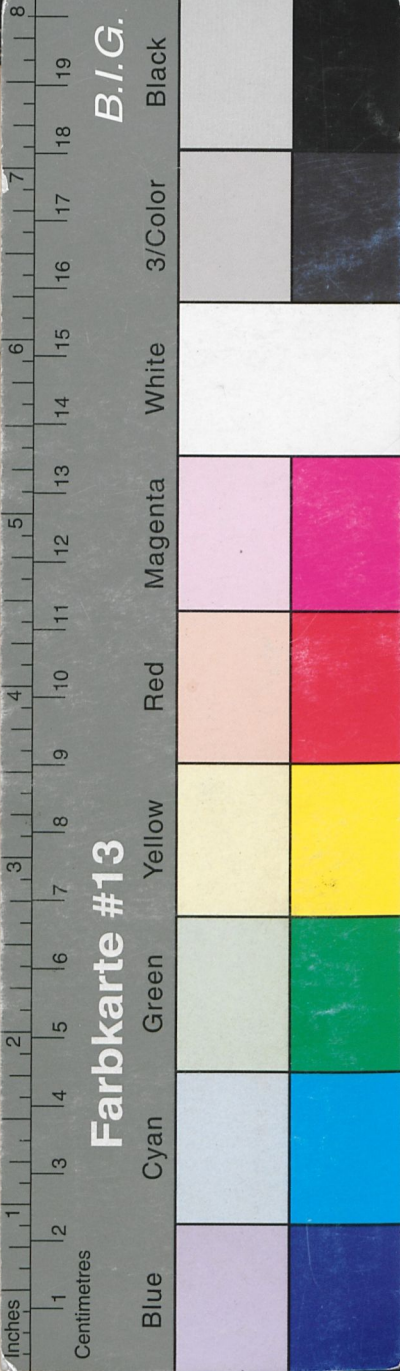
3

f
g.

v. D. 78

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

1709 4a 42.
21.
7

PRO-RECTOREM
MAGNIFICUM,
PROCERES AMPLISSIMOS,
NEC NON
GENEROSISSIMOS ATQUE NOBILISSIMOS
HUIUS ACADEMIÆ CIVES
AD
ORATIONEM,
QUA
DIE CRASTINO
H. L. Q. C.
DEMANDATUM SIBI JURA DOCENDI
MUNUS MAJORUM MORE
AUSPICABITUR,
EA, QUÆ PAR EST, OBSERVANTIA
INVITAT
D. MICH. HENR. GRIBNER.

